

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovat. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Po volitvah.

IV.

Razpravljali smo dosle o volitvah na Koroškem, Štajerskem, Goriškem, v tužni Istri in o velevažni in slavni volitvi v Trstu, preostaje nam še Kranjska, v katerej že nekaj časa ni vse tako, kakor bi moralo biti. Dežela Kranjska, ki je po svoji ugodni legi po svojih narodnostnih razmerah, naravno središče vsem drugim slovenskim pokrajinam in bi torej morala biti voditeljica, izgubila je sama krmilo iz rok, ne toliko iz lastne krivde, temveč po oni razkrojujoči sili, ki je pred leti v sorodnej nam kronovini s posebno spretnostjo skoro jednak položaj uprizorila.

To bilo je uzrok, da se ravno dovršene državnozbornske volitve v Kranjski neso vršile z ono točnostjo, z ono disciplino in slogom, kakršna bi se zahtevali in pričakovati smela, to bilo je uzrok, da volitve neso bile take, da bi navdajale rodoljuba z nekaljenim ponosom, pač pa s prepričanjem, da je sovražna sapa, ki veje iz dvorca na Turjaškem trgu pokončala mnogo nadobudnega cvetja in nam tako uničila plod mnogoletnega dela in napora.

Če pogledamo volitve po raznih skupinah na drobno, vidimo takoj, da so se kmetske občine najbolj obnesle. Na vseh voliščih izostalo je samo par volilcev, dve volitvi pa sta bili jednoglasni. Kmeti volilci ne zanemarjajo svojih pravic, ampak so v tej zadevi jako vestni in brižni, bodoče državnozbornske volitve pokazale bodo naših kmetov brižnost in zavednost celo v večji meri, nego bi utegnili komu ljubo biti.

Ne tako pa v mestih. V mestih, ki se ponasajo s svojim razumništvom, z višjo omiko in bi torej morala biti vzgled kmetskim občinam, vlada v tem oziru neka nebrižnost, mrzlota, ki ima pa skoro v vsakem mestu druge uzroke. Udeležba ni bila mnogobrojna, v skupini gorenjskih in notranjskih mest, večinoma jedva polovica. Najslabši bil je Tržič, kjer je izmed 69 opravičenih volilcev jih prišlo volit le 16 in to še le po velikem trudu. In še mej to šestnajstorico ušeta je tudi volitvena komisija, broječa sedem članov.

Največ zanimanja bilo je za volitev v dolenskih mestih in trgih, kjer smo doživeli faktum, ki je le v čudesni Kranjski mogoč, da je vlada

pobijala vladnega kandidata in z vso silo delala za kandidata „c. kr. okrajnih glavarjev in biričev“, kakor ga je nek dovtipnež imenoval. Nečuvena bila je agitacija, nečuvena pa tudi sredstva, ki so se tam doli uporabljala. Za volitve bila je Bela Krajina podobna „obljubljeni deželi“. Ni se sicer cedilo mleko in med po njej, a točilo se je rujno vince brezplačno in pekli so se na različnih mastni kostruni, pečenka pa potem delila ljubljnim volilcem.

A ker take in jednake umetelnosti še neso bile dovolj, trebalo je še kaj premetenejšega. Po pregovori „znati se mora“ dal je okrajni glavar Jagrič 6 podučiteljem volilno pravico, akoravno jim po zakonu nikakor ne pristaja, ter upisal 24 kmetov mej Metliške meščane, ter tako pridobil 30 glasov za Šukljeja. Drugej, n. pr. v Rudolfovem ponaredilo se je pismo grofa Hohenwarta in s tem ponarejenim dokumentom sleparilo pri volilcih. Govori se celo, kar pa skoro verjeti ne moremo — da so v Rudolfovem z ožjo volitvijo tako dolgo čakali, da je bil izid z vseh drugih volišč naznanjen in potem še nagnali toliko volilcev, kolikor jih je do večine trebalo.

Mnogo je še tacega gradiva, a ker se vse take podrobnosti itak zbirajo in bode o tem še govor na javnem mestu, ne zdi se nam potrebno, tratiti časa s takimi izrastki prožnosti in spravljalivosti, to pa moramo izpovedati, da po občnem mnenju jednake volitve še ni bilo, odkar je bil Vesteneck v deželi, odkar so se bile zvršile znane zloglasne volitve, o katerih smo čestokrat ponavljali, da so prislepargene.

Kar se tiče posamičnih mest in trgov, držala se je Ribnica najbolje, jako presenetilo pa nas je Krško, ki je pri ožji volitvi oddalo 23 glasov za Šukljeja. Ker si ne moremo misliti, da bi bil upliv tamošnjega učitelja, ki je nedavno rekel, da je Avstro-Ogerska b, učitelja, kateremu je nekdo na ulici tako trdno birmo zavezal, da se je vseh pet prstov na lici poznalo, mej Krčani merodajen, pripisovati moramo omenjeno število glasov uradnikom in g. okrajnega glavarja pritisku. Priznavati moramo, da so Kočevci in sploh dra. Wurzbacha prijatelji in somišljeniki jako vrlo ravnali, da je tudi Rudolfovo dalo lepo število glasov, da bi pa bili od Kostanjevice in Višnjegore več priča-

kovali. A v slednjih dveh mestih ostalo je še nekoliko stare nemškutarije, ki je sedaj bruhnila na dan.

Glede Metličanov in Črnomaljev je najboljšje, da se molči, kajti proglasili so, da so zmagali „katoliški Slovenci“. Pustimo jim to, sladko vero, da imajo za katolicizem monopol in ne zavidajmo jim prijetnega spomina na pretekle dni, marveč pečamo se še nekoliko z volitvami v našem veleposestvu.

Ko so bile pred dvema letoma volitve za deželni zbor kranjski, ko se je takrat nagnila zmaga nekoliko na našo stran in je trebalo le zavreči par nezakonitih glasov, a se to ni storilo, marveč sklenil osodepolni kompromis — prvi začetek politiki nizdolu — izrekli smo na tem mestu, da se dolgo več ne bode dosegel tak vspeh, kajti gospodje, ki so takrat delali za nas, postali so nevoljni, videč, da je bil njih trud zaman in da se s tolikim naporom pridobljena zmaga labkomiselno vrže pod mizo.

Danes so naše besede že resnica. Letos, ko se je po cerkvah molilo za volitev srečen izid, ko so bile volitve nekako merfio sil na levici in na desnici, letos, ko se važnost volitev nikakor zanikavati ne more, pokazalo se je veleposestvo kranjsko jako mlačno. Izostalo jih je od volitve 17, naša stranka pa je za 24 oziroma 26 glasov ostala v manjini. Tolik razloček v dveh kratkih letih, in kar je še bolj čudno, mej izostalimi bil je tudi grof Pace, akoravno si ljudje na uho šepečejo, da ima Logaški grof Pace glavno krmilo deželne vlade v rokah! Pa kdo bi se zanimal za volitev v veleposestvu, ki voli samo 2 poslanca, „sport“ na Dolenskem je važnejši, kajti tamkaj doli voli se sicer samo jeden poslanec, a ta je poslanec deželne vlade kranjske, katera krvavo potrebuje svojega zagovornika.

In tako je prišlo, da je vlada vrgla eminentno vladnega kandidata grofa Margherija in mirno gledala, da sta se izvolila Žvegelj in Taufferer, ki bodeta pomnožila število levičnjakov in nasprotnikov grofa Taaffeja vlade. To je najnovejša vladna modrost! Kdor je ne razume, mu ne moremo pomagati, kajti mi je sami ne umejemo. Tolažimo pa se s tem, da je ta modrost zopet zjedini naše vrste, očvrstila našo stranko in da bode naposled nekateri prišli do spoznanja, da so delali račun brez krčmarja.

LISTEK.

Viktor Hugo.

(Konec.)

Jeden ali drugi njegovih učencev ga je prekosil, toda le „en detail“, celega Viktora Huga ni v tem stoletju nihče dosegel in v nobenem narodu. In zaradi česar se mu je kot nedosežnemu prvaku in kralju klanjala posebno domovina francoska, bilo je to, ker nihče ni tako lepo, tako divno po francosko pel, kakor on. Nam je lepota in okretnost slovenščine pokazal Preširen, francoščina pa nikdar ni lepše, ubranejše in polnejše donela, kakor iz strun Viktora Huga. Pravi pesniki oživijo in poblažijo tudi jezik. Preširen nam je iz mrtvila naredil, res ustvaril pesniški jezik. Hugo pa je že v svoji materinščini našel jezik in slog Voltaire-a. Toda, kaj je še on vrhu tega v francoščino položil, kakšne obraze in slike je iz nje pričaroval na dan, — same stilistične simfonije na slikovitem prizorišču! S suverenostjo svojega sloga je Viktor Hugo upogibal in

pokoril njegovih načel sovražnike, je kraljeval mej svojimi prijatelji vse svoje žive dni in še oddaljeni rodovi ga bodo videli gorskega velikana mej kvišku hrepenečimi griči sedanjega veka.

Od tedaj, ko se je francoska literatura tako pomladila pod žarki Viktora Hugovega genija, pretlelo je pol veka, petdeset let Hugovega pesniškega, rodoljubivega in ljudomilega dela. Poezijo Hugovo le deloma oceniti, ni tem vrsticam namen. Laglje je govoriti o prvih njegovih nastopih, ki v povestnici književnosti francoske že delajo samosvojo dobo, nego-li o naslednjih, ki še zmirom opravljajo svoje delo. Rekli smo že, da je Viktor Hugova poezija bila prava božja služabnica, da je bila za človeštvo dobrotljiva. Ni bila sama sebi namen, nego le goreča in unemajoča oblika za razširjevanje dobrih, osvobojujočih idej. Viktor Hugova poezija je rodoljubiva in ljudomila, je politična v tem zmislu, da je delala za svobodo, prosveto, sploh blaginjo francoskega naroda. Pesnik je s svojim narodom živel, trpel in boril se. V svojem dvaindvajsetem letu je popustil nazore, v katerih je bil odgojen sin legitimno navdahnene matere in bivšega

skega generala. Razumši časovega duha, postal je organ liberalizma, čegar ideje so zavladale v revoluciji julija meseca 1830. leta. V politično življenje pa je pogosteje jel stopati, potem ko mu je bil Ludovik Filip podelil 1843. leta čast francoskega pair-a. Leta 1848. ga nahajamo v vrsti demokratskih republikanov, borečega se za svoje ideje v svojem časniku in v „Assemblée législative.“ Srdit protivnik je „decemberskega moža“. Ko pa le-tá 1852. leta zopet dobi državno krmilo v roke, prežene tudi Huga iz domovine, kakor Augustus nekdanj Ovida. Viktor Hugov Pontus sta bila britska otoka: iz kraja Jersey, potem pa Guernsey. Dvakrat mu je Napoleon odpustil, toda obakrat mu je Hugo milost ponosno zavrnil. Vedel je, da napočijo drugi časi. Pripravljaj jih je sam. Iz svojega prognanstva je vodil svoj narod. V „Contemplations“, v „Les Châtiments“, v „Légende des siècles“ in v satirah „Napoléon le petit“ je neusmiljeno bičal sleharno tiranstvo, učil je narod spoznavati svojo človeško naravo, svoj poklic, ki je kaj družega, nego ječati pod absolutizmom in dreti se dati od malih in velikih vladarjev. Francija se je potapljala v Viktor Hugova dela

